

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7 ΙΟΥΝΙΟΥ 2019 – ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Περίληψη κειμένου

Θεματικό κέντρο κειμένου

Οι αξίες και τα ιδανικά της δημοκρατίας.

Βασικοί θεματικοί άξονες κειμένου

- Οι νέοι αμφισβητούν τον ρόλο της δημοκρατίας στη διαμόρφωση ενεργών πολιτών και στην καλλιέργεια ιδανικών.
- Βασική δημοκρατική αξία αποτελεί το ιδανικό της ανοχής που απειλείται από το φανατισμό και τη βία.
- Η μη βία, η ειρηνική επίλυση των κοινωνικών συγκρούσεων αποτελεί στόχο της δημοκρατίας όπως και η ελευθερία έκφρασης και αντιπαράθεσης των ιδεών.
- Ο αλληλοσεβασμός και η συντροφικότητα των πολιτών διαμορφώνουν το δημοκρατικό ήθος τους και καθίστανται αναγκαία για τη στήριξη της δημοκρατίας.

B1.

- α. Σωστό
- β. Λάθος
- γ. Σωστό
- δ. Σωστό
- ε. Λάθος

B2.

- α. 1^η περίπτωση: ο Καρλ Πόπερ (3^η παράγραφος)
- 2^η περίπτωση: ο Χέγκελ (5^η παράγραφος)

β. Στην πρώτη περίπτωση ο συγγραφέας επικαλείται τον Καρλ Πόπερ, προκειμένου να ενισχύσει την άποψή του σχετικά με το ότι η φύση του δημοκρατικού πολιτεύματος δεν συνάδει με τη βία, καθώς ο φιλόσοφος υποστηρίζει ότι «αυτό που ουσιαστικά διακρίνει ... αιματοχυσίες».

Στη δεύτερη περίπτωση ο συγγραφέας επικαλείται τον Χέγκελ, κάνοντας μνεία στο έργο του «Φιλοσοφία της Ιστορίας», για να τεκμηριώσει τη διαρκή ύπαρξη βίας («χαρακτήρισε ... σφαγείο») στην ανθρώπινη Ιστορία.

Και στις δύο περιπτώσεις η χρήση των αυθεντιών καθιστά πειστικότερη την επιχειρηματολογία του συγγραφέα, αλλά και ενισχύει το κύρος και την αξιοπιστία του κειμένου, καθώς πρόκειται για γνωστούς φιλοσόφους με διαχρονική αξία και αναγνώριση. Επιπλέον, ο συγγραφέας φανερώνει την ευρυμάθειά του.

B3. α.

1. παραινεση, κήρυγμα, συμβουλή
2. κοροϊδίας, εμπαιγμού, εξαπάτησης
3. συνύπαρξης, συνοίκησης(μεταφορικά)
4. αντιτίθεται , αντιμάχεται, αντιτάσσεται, αντιστρατεύεται

β.

1. Μεταφορική/συνυποδηλωτική/ ποιητική/συγκινησιακή λειτουργία της γλώσσας
Περιφραστική απόδοση: ... σύγκρουση και αιματοχυσία των ανθρώπων
2. Μεταφορική/συνυποδηλωτική ποιητική/συγκινησιακή/ λειτουργία της γλώσσας
Περιφραστική απόδοση: ... μας καθοδηγεί/μας κατευθύνει

B4. α.

Παραδείγματα σύνθετης δομής προτάσεων

- «Οι τυπικοί κανόνες της δημοκρατίας ... χρήση βίας» §3
- «Μόνο η δημοκρατία ... της εποχής μας» §4

Παραδείγματα στοιχείων προφορικότητας στο ύφος

- «Αφού η δημοκρατία ... απαριθμήσουμε;» §1 (χρήση ρητορικών ερωτήσεων)
- «Πως μπορεί ... πεπρωμένο;» §6 (ρητορική ερώτηση, χρήση ποιητικής γλώσσας)

β.

Η παρένθεση λειτουργεί συμπληρωματικά και επεξηγεί – αναλύει τον όρο «αδελφότητα» που προηγείται.

γ.

Η σύνταξη είναι ενεργητική.

Μετατροπή της ενεργητικής σύνταξης σε παθητική:

Η διαμόρφωση και η εξάπλωση ειρηνικών επαναστάσεων επιτρέπεται μόνο από τη δημοκρατία.

Γ1. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Άρθρο

Τίτλος: «Δημοκρατικός πολίτης και σχολείο» ή «Για να υπάρχει δημοκρατία...»

Χαρακτηριστικά γνωρίσματα: έκφραση υποκειμενικής γνώμης του συντάκτη, έντονος κοινωνικός προβληματισμός, επικαιρικός χαρακτήρας, αφόρμηση
Χρήση α' πληθ. προσώπου, γ' ενικό και πληθυντικό

ΠΡΟΛΟΓΟΣ: Δημοκρατία είναι το πολίτευμα που θεμελιώνεται στην αρχή της λαϊκής κυριαρχίας και η λειτουργία του ρυθμίζεται σύμφωνα με τη βούληση της πλειοψηφίας των πολιτών. Καθορίζει την έννοια και την αξία του ανθρώπου καθώς και τη σχέση του με το κοινωνικό σύνολο καθώς επισημαίνει τα προβλήματα και δίνει το ιδεατό πρότυπο σήμερα

με το οποίο η δημοκρατία θα αναπτυχθεί σαν πράξη, δηλαδή ως πολίτευμα και ως τρόπος ζωής.

Αφόρμηση: τα ποσοστά αποχής των ψηφοφόρων στις πρόσφατες εκλογές και η συνειδητοποίηση της αναγκαιότητας της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά.

A` ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΣΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ:

- ◆ συμμετέχει ενεργητικά στα κοινά («ΕΚΛΕΓΕΙΝ ΚΑΙ ΕΚΛΕΓΕΣΘΑΙ», «ΨΗΦΙΖΕΙΝ ΚΑΙ ΨΗΦΙΖΕΣΘΑΙ»)
- ◆ τηρεί τους νόμους και το Σύνταγμα
- ◆ κατοχυρώνει την ισότητα, την αξιοκρατία, τη δικαιοσύνη,
- ◆ προσφέρει ίσες ευκαιρίες σε όλους και προστατεύει τους κοινωνικά αδύνατους,
- ◆ προστατεύει την ειρήνη, επιλύει ειρηνικά τις διαφορές(συμμετέχει σε φιλειρηνικά κινήματα)
- ◆ συνειδητοποιεί ότι η ενδυνάμωση της δημοκρατίας επιτυγχάνεται μέσα από τη διαρκή πάλη και τις θυσίες για την προστασία της προσωπικής ελευθερίας
- ◆ τοποθετείται ελεύθερα πολιτικά χωρίς προπαγάνδα και βία στους άλλους
- ◆ στηρίζει στο διάλογο και απορρίπτει το φανατισμό στις απόψεις του, καθώς μέσα από το διάλογο εδραιώνεται η δημοκρατία
- ◆ καλλιεργεί την κριτική ικανότητα και δεν παρασύρεται από δημαγωγούς
- ◆ σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα, δυναμική διεκδίκηση των δικαιωμάτων
- ◆ εξασφαλίζει ευνοϊκές συνθήκες για πρόοδο σε όλους τους τομείς
- ◆ αναπτύσσει μορφές συλλογικής δράσης (εθελοντισμός)
- ◆ αναπτύσσει κοινωνική συνείδηση(Μακρυγιάννης: «Τούτη η πατρίδα είναι όλον...»)

B` ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:

ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ:

- ◆ αποτελεί κύτταρο πνευματικής ανάπτυξης, δημοκρατικής και κοινωνικής συνείδησης , δικαιοσύνης και ισότητας
- ◆ δυνατότητα ισότιμης συμμετοχής των μαθητών, «εκλέγειν και εκλέγεσθαι»(5μελή, 15μελή συμβούλια), ενδυνάμωση του θεσμού των μαθητικών κοινοτήτων και ενεργό συμμετοχή των μαθητών σε σχολικές δραστηριότητες
- ◆ λήψη αποφάσεων με διάλογο, σεβασμός στην αντίθετη άποψη. Οι προτάσεις των μελών της ομάδας καταγράφονται και τίθενται σε ψηφοφορία, είτε ακολουθώντας πάλι την τυπική εκλογική διαδικασία, είτε μέσω ανάτασης των χεριών
- ◆ ύπαρξη διαλόγου μέσα στη σχολική τάξη (με μαθήματα όπως νεοελληνική γλώσσα, αγωγή του πολίτη)
- ◆ μαθητές ευαισθητοποιημένοι στην τήρηση κανόνων
- ◆ αυτενέργεια των μαθητών και επαφή με το αρχαίο θέατρο, την αρχαία αγορά ως θεσμό
- ◆ συνεργασία σχολικής κοινότητας με τοπικούς φορείς (π.χ. δήμους)
- ◆ (ευρωπαϊκό, εθνικό και διεθνές επίπεδο) μέσω ηλεκτρονικού διαλόγου ή με σύνδεση μέσω skype, προκύπτουν αλληλεπιδραστικές δραστηριότητες, οι οποίες προωθούν την καλλιέργεια του σεβασμού στη γνώμη των άλλων, της αλληλεγγύης, και της ουσιαστικής επικοινωνίας με το διαφορετικό

◆ συμμετοχή στη Βουλή των Εφήβων

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: Η Δημοκρατία δεν είναι θεωρία αλλά και πράξη· είναι τρόπος ζωής και ποιότητα συμπεριφοράς. Δεν υπάρχει αμφιβολία πως μια τέτοια συμπεριφορά αποτελεί δύσκολη κατάκτηση. Καλείται το άτομο μόνο του να συνειδητοποιήσει το χρέος και να αυτοπεριοριστεί σε εκείνες τις επιλογές που δε θα διαταράσσουν την ομαλή κοινωνική συμβίωση. Εκείνο τελικά που χρειάζεται το άτομο την ιδιοτέλεια είναι η παιδεία. Χωρίς πνευματική καλλιέργεια δε νοείται δημοκρατική ζωή, γιατί όσο ανεβαίνει το επίπεδο των ανθρώπων τόσο βελτιώνεται η συμπεριφορά τους και η ποιότητα των σχέσεων τους.

Ο/ Η Αρθρογράφος

**ΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ
ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ ΕΛΙΣΑΒΕΤ
ΒΕΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΜΠΟΡΟΥΤΖΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑ
ΝΤΕΛΜΠΙΖΗ ΜΑΡΙΑ**